

KRIZE ŘÍMSKÉ REPUBLIKY

Příčiny krize a zániku Římské republiky:

A) problémy rolníků a armády

B) problémy s otroky

C) problémy s řízením republiky

A) - Do Říma proudí z provincií levné obilí, otroci a bohatství

- římstí rolníci chudnou a ztrácí půdu (bezzemci)

- armáda málo vojáků

- vznikají velkostatky

→ pokus o pozemkové reformy:

Tiberius a Gaius Gracchové (tribuni lidu), chtějí přidělit část půdy velkostatkářů bezzemkům. Reforma není přijata a oba jsou zavražděni.

- V 1. st. př. n. l. krize vrcholí a o vládu usilují 2 strany:

1. POPULÁROVÉ (popularis = lidový)

- střední vrstva, chtějí reformy

- v čele vojevůdce **Marius** – **prosadil:**

○ v armádě mohou sloužit i bezzemci

○ za službu v armádě dostávají vojáci plat (žold)

2. OPTIMÁTI (optimus = nejlepší)

- z řad nobility, bohatá vrstva

- v čele vojevůdce Sulla

- nechtěli přijít o své výsady

→ **dochází k občanské válce**

vítězí Sulla → 1. neomezený diktátor v Římě

B) SPARTAKOVO POVSTÁNÍ

- počet otroků po válkách stoupá

- neměli žádná práva, majetek svého pána, hrubé zacházení

- **gladiátoři** - fyzicky zdatní otroci určeni k zápasům.

Žili v gladiátorských školách, kde byli cvičeni k boji (v koloseu).

- nespokojenost otroků → dochází k povstáním

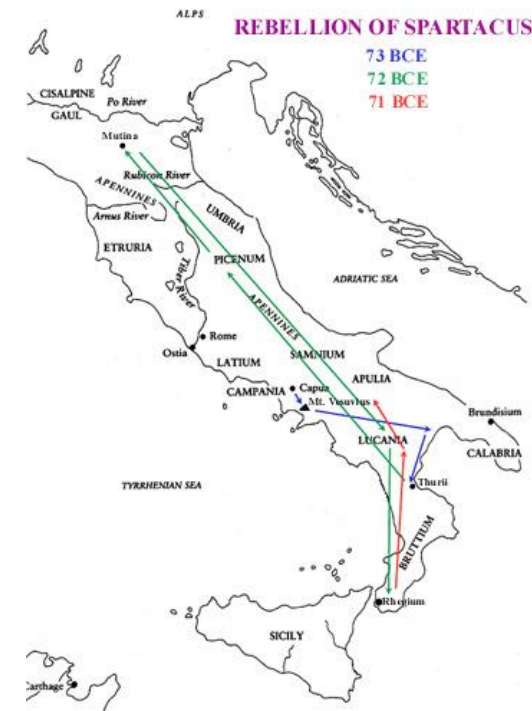
- největší bylo **SPARTAKOVO POVSTÁNÍ (73-71 př.n.l.)**

○ útěk otroků z gladiátorské školy v Capui

○ vedl je Spartakus

○ pro svoji nejednotnost poraženi římskými legiemi (vojevůdce Crassus)

○ většina otroků i Spartakus padli a 6000 otroků ukřižováno (Via Appia)

c)

1. TRIUMVIRÁT

- 60 př.n.l.: vláda v Římské republice rozdělena mezi tři muži (= tzv. 1. triumvirát):
- **Crassus** – vládne východním provinciím
 - **Pompeius** – vládne Hispánii
 - **Caesar** – vládne Galii
- Po smrti Crassa bojují Pompeius a Caesar o vládu.
- 49 př.n.l. Caesar opustil Galii, překročil řeku Rubikon („Kostky jsou vrženy“) a vyrazil proti Římu. Začala **občanská válka**.
- Caesar zvítězil a stal se vládcem celé říše (zvolen diktátorem)
- Pompeius uprchl do Egypta, kde byl zavražděn (Ptolemaios).

Gaius Julius Caesar

- byl vynikající vojevůdce, schopný politik, řečník i spisovatel
- kromě Říma a Galie **dobyl i Egypt, kde na trůn dosadil Kleopatru**.
- 44 př.n.l. Caesar byl spiklenci zavražděn v senátu („I Ty, Brute?“)

2. TRIUMVIRÁT

- Po smrti Caesara se ustanovil 2. triumvirát:
 - **Octavianus**
 - **Marcus Antonius**
 - **Lepidus**
- Antonius se sblížil s egyptskou faraonkou Kleopatrou a hrozilo rozpadnutí římské republiky. Octavianus se proto rozhodl vojensky proti Antoniovi zasáhnout. Porazil ho v **námořní bitvě u Actia** (31 př.n.l.). Kleopatra i Antonius spáchali sebevraždu.
- **Octavianus se stal samovládcem (císařem)**, přijal **titul Augustus** (= vznešený) a r. 30 př. n. l. připojil Egypt k Římu. Způsob jeho vlády se nazývá **principát** (princeps = první muž ve státě).
- **KONEC REPUBLIKY!**